

DIDACTICI PARTICULARE

ASPECTE PRIVIND FORMAREA INIȚIALĂ A TINERILOR PEDAGOGI DE CHIMIE ÎN CONTEXTUL REFORMELOR EDUCAȚIONALE

*Nadejda VELIȘCO, Galina DRAGALINA, Svetlana KUDRITKAIA,
Mihai REVENCO, Petru CHETRUȘ*

CCȘ „Politici Educaționale ale Învățământului Superior”

A short analysis of the expertise of the Department of Chemistry and Chemical Technology concerning the initial formation of the young teachers of chemistry is presented in the light of the Bologna's Convention requirements. The formation is undertaken, following the main steps of the chemical education: fundamentals of chemistry - pedagogical education- teaching methodology- pedagogical practice- License Diploma and post university training. The place of the new aspects such as ecology, use of computer, skills of modeling etc. in university program of the first cycle is discussed.

Pe parcursul ultimelor decenii toate țările europene au încercat să răspundă la noile provocări și exigențe prin reformele sistemelor educaționale la scară națională, căutând un echilibru între principiile de calitate, eficacitate, diversitate, echitate.

Ameliorarea calității în sistemul de învățământ național, actualmente, devine dezideratul central al educației. Astăzi problema majoră este *Ce și Cum înveți?*, precum și problema dezvoltării competențelor fiecăruia. Încadrarea în câmpul muncii este primul factor de integrare socială. Piața muncii solicită achiziționarea de noi competențe atât la nivel de individ, cât și la scara întreprinderii, ceea ce implică necesitatea unei actualizări permanente a competențelor. În acest context, întreg sistemul educativ trebuie să se sprijine pe un nivel înalt de calitate.

Reformele întreprinse în ultimii 10 ani în Republica Moldova s-au axat pe câteva direcții specifice, care au făcut posibilă aderarea la Principiile Convenției Bologna a Sistemului Educațional. Printre ele pot fi menționate:

- reorientarea programelor școlare și elaborarea curriculum-ului național axat pe obiective și nu pe conținuturi, accentul fiind pus pe formarea de competențe și capacități;
- elaborarea statutului și formarea cadrelor didactice ca factori esențiali ai promovării reformelor;
- egalizarea de șanse în materie de acces la educație și inserția activă în sistemul educativ;
- decentralizarea și autonomia instituțiilor educative;
- ameliorarea educației prin elaborarea modalităților de evaluare a fiecărui elev, cadru didactic, instituție de învățământ, precum și a sistemului educațional în ansamblu;
- finanțarea educației și instruirii sub diferite forme.

În acest context, la Facultatea de Chimie și Tehnologie Chimică a Universității de Stat din Moldova se lucrează de mai mulți ani în vederea formării continue a profesorilor de chimie din Republica Moldova, în care scop este elaborată programa de lucru și este întreținută activitatea unui seminar republican lunar. În cadrul acestui seminar sunt realizate următoarele module:

1. Metodica predării chimiei;
2. Implementarea curriculum-ului descongestionat;
3. Evaluarea rezultatelor școlare;
4. Realizarea lucrărilor practice;
5. Abordarea problemelor ecologice;
6. Utilizarea calculatorului în procesul de predare-învățare.

Concomitent, la facultate se implementează un nou concept de pregătire a viitorilor profesori de chimie. Astfel, cursurile de bază ce contribuie la pregătirea inițială a cadrelor tinere prezintă următoarea structură:

Didactica chimiei – curs teoretic (30 ore)

Didactica chimiei - curs practice (30 ore)

Experimentul chimic și aplicarea lui la lecția de chimie - curs practice (45 ore)

Practica pedagogică de inițiere a studenților (180 ore)

Practica pedagogică de stat (360 ore).

Cursul *Didactica chimiei* include ultimele realizări ale reformelor educaționale în învățământul preuniversitar: implementarea noului curriculum, aplicarea unui nou sistem de evaluare a performanțelor școlare, utilizarea metodelor și tehnicilor interactive în cadrul orelor de chimie, formarea valorilor, selectarea conținuturilor, utilizarea tehnologiilor informaționale și a mijloacelor de instruire etc.

În cadrul orelor de laborator la *Didactica chimiei* sunt puse la dispoziția studenților programele școlare de chimie, noile generații de manuale la chimie pentru clasele 7-12, seturi de teste din cadrul examenelor naționale la bacalaureat și școala medie de cultură generală, teste școlare din Marea Britanie și Olanda, din Federația Rusă și România etc. Astfel, după prelucrarea minuțioasă a materialelor propuse și dezbaterile pe marginea conținutului lor, după finalizarea orelor de laborator, studentul este capabil să elaboreze cu rigurozitate o proiectare didactică de lungă durată, proiecte didactice de scurtă durată, un test pentru învățământul preuniversitar, să cunoască și să aplice noile tehnici interactive de predare-învățare, să utilizeze *programul Power Point* pentru predarea lecțiilor de chimie în gimnaziu și liceu, să elaboreze un proiect al lucrului extracurricular la chimie etc.

Cursul *Experimentul chimic și aplicarea lui la lecția de chimie* ajută viitorilor pedagogi să-și dezvolte abilitățile practice de realizare a experimentului chimic. Fiecare student îndeplinește tot experimentul chimic și lucrările practice conform curriculum-ului național de chimie. Studentul efectuează acest experiment în fața colegilor săi discutând și cauzele care pot conduce la insuccesul acestuia.

Partea cea mai importantă a pregătirii tinerilor pedagogi la chimie o constituie *Practica de inițiere*, care se efectuează în instituțiile de învățământ liceal din mun. Chișinău, dar și *Practica pedagogică de stat*, la care studentul este în postura de profesor unde demonstrează cunoștințele și aptitudinile pe care le-a obținut în cadrul cursurilor de formare inițială.

Problemele cu care se confruntă studenții la practica pedagogică de stat sunt:

- abilitățile insuficiente de comunicare;
- lipsa capacității de a capta atenția elevilor;
- reacții necorecte la comportamentul neadecvat al elevilor;
- incapacitatea de lucru cu colectivul de elevi;
- incapacitatea de a-și concentra atenția asupra principalului și esențialului în informația elucidată etc.

Chiar și cei mai dotați studenți se confruntă cu asemenea probleme, dar soluția constă în implicarea meto-diștilor corespunzători.

Evident, în cadrul practicii pedagogice de stat există și probleme cu aspect organizațional (persistente nu doar la Facultatea de Chimie și Tehnologie Chimică). Printre ele sunt:

- lipsa unor licee care ar constitui baza practicii pedagogice;
- remunerarea neadecvată a cadrelor didactice din licee pentru asistența metodică din cadrul practicii pedagogice;
- rezistența opusă de către administrația instituțiilor preuniversitare de învățământ pentru efectuarea practicii pedagogice în cadrul celor mai bune licee etc.;
- atitudinea negativă a cadrelor universitare față de cursurile ce țin de "Didactica chimiei" ca fiind considerate de importanță minoră.

Ne întrebăm. În acest context, dacă pregătirea pedagogilor este doar prerogativa facultăților. Ar fi de dorit ca instituțiile școlare să se pătrundă de importanța și de necesitatea pregătirii (pentru ele) a tinerilor specialiști de înaltă calificare.

Experiența ultimilor doi ani de activitate la Facultatea de Chimie și Tehnologie Chimică, prin care s-a insistat asupra unei formări inițiale calitative a tinerilor pedagogi în contextul reformei educaționale, a demonstrat nu doar o pregătire durabilă a absolvenților în ansamblu pentru economia națională, ci și o reorientare motivată a absolvenților facultății spre activitatea pedagogică. Importanța rezidă și în faptul că formarea inițială calitativă a viitoarelor cadre didactice poate asigura ulterior un bun aflax al liceenilor absolvenți pentru înmatriculare la facultăți, sporirea interesului lor pentru studiile cu aspect psihologico-pedagogic.

Bibliografie:

1. Standarde educaționale la disciplinele școlare din învățământul primar, gimnazial și liceal. - Chișinău: Univers pedagogic, 2008.
2. Cudrițaia S. Metodica predării chimiei. - Chișinău: Arc, 2007.
3. Țvirunc V., Crudu V., Velișco N. et.al. Sistemul de învățământ național. - Chișinău: Cartea Moldovei, 2008.
4. Dragalina G., Velișco N., Revenco M. Модернизация доуниверситетского химического образования в Республике Молдова. Сборник «Современные тенденции развития химического образования: интеграционные процессы». Минск-Москва, 2008 г., с.93-95.
5. Velișco N. Sporirea calității educației și ajustarea sistemului de învățământ la variațiile cererii de pe piața muncii. Conferința regională „Noi abordări cu privire la calitatea educației în contextul educației pentru toți”. - Chișinău, 23-25 mai, 2005, p.41-45.
6. Velișco N. ”Curricular reform in the Republic of Moldova”. Seminarul transnațional al țărilor din Europa de Sud-Est. Padova, Italia, noiembrie, 2004. - 5 p.
7. Велишко Н. Реформа образования в Республике Молдова в 1996-2006 г. Международная конференция: «Качество образования». Санкт Петербург, Россия, 4-6 октября, 2006. - 8 с.

Prezentat la 06.06.2009